

Vetoamus Tampereen kaupungille Remeon jätteenkäsittelylaitoksen sulkemiseksi

TAMPEREEN KAUPUNKI

18. 11. 2024

Dno TRE 5285/11.02.00/2024

Arvoisat Tampereen pormestari, kaupunginvaltuusto ja viranhaltijat,

Ruskon jätteenkäsittelylaitos on aiheuttanut haittaa lähialueiden asukkaille ja ympäristölle jo vuosikymmeniä. Toimijat (Toivonen, Delete ja Remeo) ovat vaihtuneet, mutta vaaratilanteet ja ongelmat ovat pysyneet. Tuomiot, sakot ja jatkuva valvonta eivät ole tehonneet, vaan ihmisten terveyden ja ympäröivän luonnon vaarantava toiminta on saanut jatkaa.

Laitoksen toiminta on vihdoin saatettava päätökseen. Vaadimme, että kaupunki ottaa vakavasti alueen asukkaiden turvallisuuden ja ympäristön suojelemisen. Vaadimme, että kaupunki tekee kaiken mahdollisen, jotta tuhoisan jätelaitoksen ympäristölupa perutaan. Jätteenkäsittely Tampereen kaupunkiseudulla on modernisoitava.

Vaadimme seuraavia toimia Tampereen kaupungilta:

1. Laitoksen ympäristöluvasta valittaminen aville ja luvan perumisen vaatiminen

Kaupungin on vaadittava avilta Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen ympäristöluvan perumista. Nykyinen toiminta on ympäristön kannalta riskialtista ja haitallista. Ympäristöluvan riskienhallinnassa ja mallinnuksessa vuodelta 2015 ei ole huomioitu riittävästi toiminnan laajentamisen ja ympäristöluvan rikkomisen seurauksia. Asemalle tulevat kuormat punnitaan laitoksen portilla vaaka-asemalla, joten jätemäärän ylittyminen ei voi olla vahinko.

Jo vuonna 2015 avin myöntäessä Deletelle uutta ympäristölupaa Tampereen kaupungilla oli tiedossa, että lähialueille ollaan kaavoittamassa uusia asuinalueita (Lintuhytin asemakaava 2013). Jätelaitoksen laajentumisen aiheuttamat riskit aliarvioitiin ja ympäristölupa myönnettiin Deletelle jätemäärällisesti yli kolme kertaa entistä lupaa laajempaan. Tämä muutos tarkoitti käytännössä noin 85 autokuorman sijaan noin 350 autokuormallista jätettä vuorokaudessa. Luvan myötä jätelaitoksen toiminta muuttui ympärivuorokautiseksi.

Laajentuneen toiminnan seurauksena Lintuhytin asukkaat ovat tehneet vuosien 2017 - 2024 aikana satoja ilmoituksia ELY:lle mm. hajuhaitoista ja liian suurista jätekasoista.

2. Rikosilmoituksen tekeminen

Jätelaitoksen piittaamattomuus ja rikkeet johtivat ihmisten terveyden ja ympäristön vaarantumiseen. Marraskuun tulipalot olivat pitkäkestoisten laiminlyöntien seuraus. Kaupungin on tehtävä rikosilmoitus Remeosta ja vaadittava rangaistuksia ympäristön turmelemisesta ja vaaran aiheuttamisesta lähialueen asukkaille. Naapurussuhteista annetun lain (26/1920, naapurussuhdelaki) 17 §:n mukaan naapurille ei saa aiheuttaa kohtuutonta rasitusta. Myös ympäristönsuojelulaki ottaa kantaa asiaan. Lain mukaan kunnilla on velvollisuus valvoa

ympäristönsuojelua ja tarvittaessa puuttua saastuttaviin toimintoihin, jotka voivat vaarantaa asukkaidensa terveyttä. Kuntalain mukaan kunnan tehtävä on edistää asukkaidensa hyvinvointia.

Kaupunki ei saa jatkossa mahdollistaa Ruskossa Remeon vastuutonta toimintaa ja tämän on tultava näkyviin kaikissa niissä kaupungin toimielimissä, joilla on mahdollisuus vaikuttaa asiaan. Deleten ja Remeon toiminta on saanut jatkoa vuodesta toiseen, eikä toimintaa ole saatu laitettua kuntoon useista yrityksistä huolimatta. Deleten suhtautuminen oman toimintansa aiheuttamiin haittoihin on ollut piittaamatonta ja ylimielistä. Tulipalo toi näkyviin Remeon todelliset toimintatavat ja kyvyn reagoida liiallisen jätemäärän aiheuttamiin haasteisiin. Kaupungin on omalta osaltaan kannettava vastuunsa ja osoitettava asukkaalleen, että se huolehtii niin asukkaistaan kuin ympäristöstään kuntalain vaatimalla tavalla.

3. Tontin vuokrasopimuksen purkaminen

Remeon jätelaitos toimii Tampereen kaupungin omistamalla tontilla. Kaupunki on tontinomistajana mahdollistanut sekä Toivosen, Deleten että Remeon haitallisen toiminnan. Kaupungilla on vastuu, että sen omistamalla tontilla toimitaan lain mukaisesti. Kaupungin on mahdollista käyttää sekä sopimusoikeudellisia että ympäristölainsäädännöllisiä keinoja. Kaupunki voi myös halutessaan muuttaa kaavaa, rajoittaa alueen käyttöä tai asettaa tiukempia ehtoja toiminnalle.

Rajoitusten sijaan me vaadimme, että Ruskon jätelaitoksen toiminnan on loputtava. Kaupungin on purettava vuokrasopimus Remeon kanssa ympäristölle aiheutetun pitkäaikaisen ja kohtuuttoman vaaran takia. *Päättäjien poliittisella tahtotilalla on ratkaiseva merkitys päätöksiä tehtäessä.*

4. Uusien rakennuslupien epääminen

Remeon jätelaitoksessa tapahtunut suurtulipalo herätti huolen siitä, etteivät Tampereen kaupungin katastrofivalmiudet ole riittäviä. Kaupungin on estettävä nykyisen kaltaisen tai muun ympäristölle haitallisen toiminnan jatkuminen tontilla epäämällä tällaiseen toimintaan liittyvät rakennusluvut. Tulipalossa tuhoutui yksi rakennus kokonaan ja toinen vaurioitui pahasti. Aamulehden (15.11.) mukaan toisen rakennuksen kuntoisuutta selvitetään, jotta tiedetään, onko toiminta ko. rakennuksessa jatkossa mahdollista. Jätteiden määrä on jo ennen paloa ollut toistuvasti ja pitkäaikaisesti liian suurta suhteessa jäteaseman toiminta- ja varastointikapasiteettiin. Rakennusten tuhoutumisen seurauksena toimintaedellytykset ovat heikentyneet entisestään.

Vaikka Remeo mainostaa nettisivuillaan kiertotaloutta ja vihreitä arvojaan, Ruskossa nämä arvot eivät ole toteutuneet. On aika lopettaa ympäristöä tuhoava toiminta.

5. Suurkatastrofivalmiuksien parantaminen

Vaikka Remeon ympäristölupa on edellyttänyt riskienhallintaa myös tulipalojen suhteen, yrityksellä ei ole ollut toimivia ja riittäviä valmiuksia sammuttaa tulipaltoa tositilanteessa. Myös tulipalon ennaltaehkäisyssä on epäonnistuttu, vaikka toimipaikassa on ollut vuosien varrella useita

pienempiä tulipaloja. Palokunta kävi sammuttamassa edellistä tulipaloa noin viikko ennen suurtulipaloa.

Vuoden 2020 tulipalo osoitti, että vastaava onnettomuus on todennäköinen ja vaikutukset voivat olla vakavia. Erilaisella tuulen suunnalla evakuoitavaksi olisi voinut tulla koko Hervanta. Miten kaupunki olisi pystynyt siirtämään turvaan pahimmillaan noin 30 000 asukasta myrkyllisten kaasujen keskeltä? Kaupunki ja etenkin Remeo olivat valmistautuneet tulipaloon minimiriskiarvion pohjalta. Vuoden 2024 tulipalo on yksi kaikkien aikojen suurimmista, vakavimmista ja vaikeimmin sammutettavista tulipaloista Tampereella. Vain hyvä tuuri pelasti alueen vakavammalta tuholta, eivät hyvät suunnitelmat eikä ennakointi.

Ruskossa paloi jo reilu viikko ennen suurpaloa. Siitä ei kuitenkaan tullut ilmoitusta lähialueen asukkaille. Savun vaarallisuudesta saadaan varmaa mitattua tietoa vasta noin viikon päästä mittaushetkestä. *Miten voidaan varmistaa, ettei vaara ole todellinen pelkkien arvioiden perusteella etenkin riskiryhmäläisille?* Ainoa tapa varmistaa tämä on pienentää riskejä ja lopettaa riskirytyksen toiminta lähellä asutuskeskusta siitakin huolimatta, että jätelaitos oli alueella ennen asutusalueita. Yrityksen tulee sijainnistaan huolimatta noudattaa ympäristölupaansa sekä maan lakeja ja säädöksiä. Kaupungin vastuulla on tämän suurpalon jälkeen huolehtia asukkaidensa terveydestä ja tilanteen jälkiseurannasta. Tulipalo on ollut lähialueen asukkaille isku myös turvallisuudentunteeseen, kun omasta kodista on pitänyt lähteä pois jo toistamiseen.

6. Oman toiminnan ja ely-keskuksen toiminnan selvittäminen

Kaupungin on selvitettävä, miksi sekä ELY-keskus että kaupunki ovat pitkäaikaisesti epäonnistuneet omissa valvontatehtävissään. Kaupungin on selvitettävä myös, miksi kaupunki on yhtenä tahona mahdollistanut tilanteen jatkumisen vuosikymmenien ajan ja miksi toimipistettä ei ole vaadittu toistuvasti suljettavaksi jokaisen rikkeen jälkeen. *Miksi kaupunki ei ole käyttänyt kaikkia mahdollisia juridisia keinoja tilanteen ratkaisemiseksi? Miksi asukkaiden oikeus turvalliseen ympäristöön ja luonnon suojeleminen eivät ole toteutuneet? Miksi kaavoituksessa ei huomioitu jätelaitoksen läheisyyttä riittävästi ja miksi yritykselle on annettu lupia laajentaa toimintaansa kerta toisensa jälkeen?*

Lain mukaan kunnilla on velvollisuus valvoa ympäristönsuojelua ja tarvittaessa puuttua saastuttaviin toimintoihin, jotka voivat vaarantaa asukkaiden terveyden ja turvallisuuden. *Miksi lähialueiden asukkaiden satoja haittailmoituksia vuosien varrella ei ole otettu vakavasti?* Kaupunki on osaltaan mahdollistanut Toivosen, Deleten ja Remeon toiminnan (kaavoitus, tontin vuokraaminen, rakennuslupien myöntäminen laajennuksiin). *Voidaankin syystä kysyä, onko kaupunki toiminut lain velvoittamalla tavalla ja huolehtinut asukkaidensa hyvinvoinnista ja turvallisuudesta.*

Ruskossa on ollut erityisesti lupien laajentamisen jälkeen tikittävä aikapommi, jota ei ole haluttu nähdä. Sen sijaan on luotettu yrityksen omavalvontaan, joka ei ole ollut riittävää. Elyn tavoitteena on varmistaa, että yritykset toimivat ympäristölainsäädännön mukaisesti ja että mahdolliset ympäristövahingot estetään ja korjataan mahdollisimman pian. Ely ei ole saanut toimillaan laitosta vastuuseen ympäristöä haittaavasta toiminnasta.

7. Korvaukset lähialueiden asukkaille ja yrityksille

Lähialueiden asukkaiden, yrittäjien ja työntekijöiden turvallisuus ja terveys vaarantuivat tulipalossa. Jatkuva ja toistuva hajuhaitta on ollut pitkäaikainen ongelma etenkin Lintuhytin asukkaille. Tulipalon ja jatkuvien hajuhaittojen suorat ja epäsuorat taloudelliset menetykset ovat mittavia ja ympäristövaikutukset pitkäaikaisia. Liiketoiminnan keskeytyminen useissa lähellä sijaitsevilla yrityksillä, asuntojen arvonlasku ja alueen mainehaitta ovat seurausta kaupungin huolimattomasta kaavoitus- ja rakennuslupapäätöksistä sekä jätelaitoksen vastuuttomasta toiminnasta. Kaupungin ja Remeon on otettava vastuu ja korvattava näitä menetyksiä.

Maanvuokralaki 20 b § (2010/1140) toteaa, että vuokralaisella on oikeus saada vapautus vuokran maksamisesta tai vuokra kohtuullisesti alennetuksi siltä ajalta, jona 20 pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vuokranantajan laiminlyönti tai mainitun momentin 2 - 5 kohdassa tarkoitettu vuokra-alueen puutteellisuus estää tai haittaa vuokra-alueen käyttämistä. Kaupunki on jo kaavoitusvaiheesta alkaen ollut tietoinen jäteaseman aiheuttamista riskeistä, ja vähintään edellisestä tulipalosta alkaen 2020 ollut tietoinen jäteaseman ongelmista sekä niiden vaikutuksista Lintuhytin asuinalueelle sekä jatkuvina hajuhaittoina että uuden tulipalon riskinä. *Voidaankin kiistatta todeta, että kaupunki on laiminlyönyt velvollisuutensa taata kaupungin asukkaille turvallinen asuinympäristö.*

Kaupungin on toimittava vastuullisesti ja jämäkästi ja korjattava tekemänsä virheet. Kaupungin on myös vaadittava elyiltä ratkaisevia toimia. Aamulehden (15.11.) mukaan elyllä on edelleen kaksi vaihtoehtoa: laitoksen toiminnan supistaminen tai toiminnan lakkauttaminen. Meille vaihtoehtoja ei ole kuin yksi: jätteenkäsittely Ruskossa on lopetettava.

Tampereella ja Kangasalla 18.11.2024

Lintuhytin Asukasyhdistys

Tampereen Hervantalaiset ry

Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry

Kangasalan luonto ry

Pelastakaa Kaukajärvi ry

Kaukajärvisseura ry

Pelastetaan Pitkäjärvi

Ruskon yrittäjät